

Heikkilän vuosiharjoittelijana 40 vuotta sitten

Maanantaina 4.7. on tehty "ympäristön siivoustöitä". Kirkonkylän (nykyisen kaupungin) keskustaan tulevan huomio kiinnittyy vielä tänäänkin näihin pihoihin ja rakennuksiin, vaikka ko. talo on yksityiskoti. Vuoden 1966 Nivalan Herättäjäjuhlat ovat alkaneella viikolla, eikä Heikkilän pihapiiri jää juhlille tulevien huomiota vaille.

Harjuriporukka on siksi siivonnut paikkoja, leikannut pensasaitoja, niittänyt viikatella tienvarsia ja pihanurmikoita. Laaja pihanurmikko niitettiin aina viikatella. Joka kesäaamu vietiin tuoretta ruohoa isoilla survovakoilla tällisiä oleville hevosille. (Kaikki hevoset eivät olleet koko kesää Kivisaaren haassa).

Vähäsarjan Johannesen takomat viikatteen olivat teräviä, jos niittäjä osasi vielä liipatakin. Kerran aikaisin kesäaamuna talliheiniäni niittoa seurasi Kalervo Kallio tuvan portailla istuen: "Sinulla on poika hyvä tyyli, sinulla on poika hyvä tyyli". Tuntui sanovan kuin itsekseen. Tuosta tunnustuksesta Harjuripoika on vieläkin ylpeä, lukijakin tämän oman kehun saattanee hyväksyä.

Niittäjiä

Kalervo Kallio oli kuvanveistotyönsä vuosi kiinnostunut niittäjistä, kylväjistä ja kuokkijoista, oli seurannut niitä Heikkilässä ja muuallakin. Harjuripoika oli saanut edellisinä syksyinä pikkutienestä potunvarsien niittämisestä isäntien perunamailla. Syysalla ei ollut vielä kaatanut potunvarsia, vaan ne olivat vihreitä ja reheviä. Heittopyöränostokone ei selvittä perunapenkkiä jos varret ovat seassa. Traktorikäyttöisiä potunvarrenmurskaajia ei juuri kenelläkään ollut. Potunvarsien niitto viikatella ei ole kovin mieluista puuhaa, raskastakin se on. Niskalan Oskari oli tehnyt Veikko-veljelleni pitkän viikatteen varren. Veikko oli sen varren pitkä mies, että Oskarin mielestä niitti liian kumarassa. (Sarkojen päät niitettiin käsin auki, että hevosniittokoneella päästiin kääntymään heinikoita polkemma). Tällä Oskarin Veskalle tekemällä pitkällä viikatteenvarrella yltää niittä-

mään 3-4 perunapenkkiä kerrallaan. Siinä hommassa se Kalervo Kallion kehuma niittotyö kehittyi.

Kalervo Kallio teki veistoksensa elävien mallien mukaisesti. Tietääkö kaikki, että Rovaniemen Jätkäpatsaan mallina oli Niskalan Soini. Jotka Soinin muistavat (Soinin oma poika ainakin) näkevät nuo tutut piirteet tuossa patsaassa.

Helsingissä

Harjuripoika oli kesällä 1958 Kalervo Kallion ateljeessa Helsingissä. Veikko-veli oli juuri lähtenyt kotiin Nivalaan oltuaan viikkokauden Kalliolla mallina Nivalan sankaripatsaassa olevaa sotilasta varten. Kallio sanoi kylä työstään, että tuli turhan mallinsa näköinen. Nivalan Partio-poikalippukunta oli patsaan paljastuksen ajan kunniakujassa. Nyt jo siellä Mäntän kirkko- maassa lepäävä Veikko-veli oli kyllä nuorena pitkä ja komea

mies.

11-vuotias Harjuripoika oli tullut tuona kesänä Helsingin korvaklinikalle korvaleikkausta varten. Oli lähdetty pirssikyödyllä Mehtäperältä Keskitalosta, karjanvälittäjä Eino Mehtälä oli saattajana. Junassa joku mies kauppassa Einolle kuulakärkikyniä. Ei ostanut, tuumasi varmaan, että hänellä on Mehtäperällä Myllykankaalla myytäviä lemmiä yhtä monta kuin sinulla noita kyniä.

Helsingissä oli pikkupoikaa vastaanottamassa Kerttu-täti, Keskitalon emäntä Kerttu Saalasti. Ennen korvaklinikalle pääsyä oltiin Tunturikadulla yöttä ja seuraavana päivänä Kerttu-täti esitteli poikaselle Helsingin nähtävyyksiä. Ainakin siinä yksi kokonainen päivä on mennyt ennenkuin on käyty mm. Kokeasaaressa, kasvitieteellisessä puutarhassa, Suurkirkossa, eduskuntatalossa, missä piti istua ja karandatuolilla ja kokeilla äänestysnappeja (täysistuntoa ei

ollut). Illalla oli käyty Kansallisteatterissa. Sairaalassa on oltu useita viikkoja. Kun pois pääsyn aika koitti, oli Kalervo Kallio Opel Capitan -merkkisellä isolla Amerikan autolla pikkupoikaa sairaalan ovelta vastassa.

Kaupunkiateljeessa

Kaupunkiajelun päätteeksi hurautettiin Kallion kaupunkiateljeen ahtaasta porttikongista sisälle "New yorkissa piti ajaa niin liki toisia, ettei olisi lippalakki mahtunut väliin", kehaisi Kalervo Kallio.

Ateljeessa oli työn alla Nivalan sankaripatsas. Pikkupoika sai ajankuluksi käsin muokata kipsitaikinaa, jota tuohon Nivalan sankaripatsaan luonnokseen laitettiin.

Kalervo Kallion uusi ateljee oli valmistunut Munkkivuoreen. Siihen tutustuttiin, ateljeen erikoisuus oli lattiassa oleva pyörivä hissi, jolla hän siirteli isoja veistoksiaan. Kallioiselle pihalle pe-

rustettua nurmikkaa poikainen sai vesiletkulla kastella. Kesän 1958 sairaalareissua muistellesani ajattelen, miten paljon he käyttivät aikaansa pikkupoikasta sairaalaan huolehtiessaan. Minä vain en ole osannut aikaan siitä heitä kiittää.

Herättäjäjuhlat

Tiistaina 5.7. möyhennetään sokerijuurikasmaata. Homma on käsityötä, pitkävärtisellä harvennuskoukulla. Työ oli tarkkaa, hentoja taimia ei ollut vara katkoa. Iltapäivällä on Korpihaan kuivia kesantomaita ajettu kultivaattorilla. 5.7. illalla ovat Herättäjäjuhlat alkaneet. Harjuripoika on ollut seuraavana yönä vartioimassa telttamajoitusalueella. Heikkilän peltotyöt on hiljennetty koko keskiviikkopäiväksi. Torstaita vasten oleva yön on oltu vielä vartiossa seurakentällä.

Herättäjäjuhlien liikennettä varten Nivalan kunta rakensi

Malisjoen yli sairaalan kohdalle, uuden autolla ajettavan puusillan. Kaijalan Jalmarin kokosi ja purki lankkusillan ennen tultiä. Siitä monet kerrat koulumatkalla oikaistiin. Seurojen vuoksi tehty silta palveli liikennettä monet vuodet ja saikin nimekseen Siionin silta. Paikalla oli ollut vuosikymmenet jalan kuljettava renkkusilta, jota sanottiin Verstaanportaaksi. Puuseppämestari E. Malinin kiikerrä lankkusilta kivien yli laitettuna oli uhkarohkeutta vaativa joenylityspaikka. Mestari itse ei vain yhtään tykännyt jos vain hänen siltaansa muutkin käyttivät Knuutinrannalta kirkolle oikaistessaan.

Heinätyöt alkaa

Torstai 7.7. on kalenterin mukaan heinätyövehkeiden kahtelua ja korjaamista. Isäntä on saanutkin muistella, mitä mistäkin haetaan ja laitetaan kuntoon. Kuitenkin iltapäivällä on Piikillä kuivaa luokoa, jota ajetaan latoon. Korpihaalla on luokona kuusi hehtaaria. Ennen Herättäjäjuhlia oli siis aloitettu heinätyöt, luoko oli seurojen ajan saanut kuivua rauhassa. Iltasella on korjattu vanha Deering-merkinen pöyhijä. Se oli tainnut olla joskus aikoinaan hevოსvetoinen, mutta raskas vetää.

Perjantaina on Korpihaan luoko karhottu levälleen ja nostettu seipäälle Sivustahaan puoleiset heinät. Iltapäivällä sade hätyytteli ja kello 16 aikaan keskeytettiin koko heinähomma. Sateen aikana Harjurijoukko menee siivoamaan karjalatua. Latohan pitääkin olla tyhjä vanhoista moskista, kun uutta heinää aletaan ajamaan sisään.

Lauantai on sadepäivä. Kesäinen sade ei haittaa, kun tehdään uusia heinäseipäitä kirveellä veistäen ja seipään teroituslaikalla ajaen. Laikalla lähti lastu tehokkaasti. Työ oli vähän vaarallista, vahinkoja ei meille kuitenkaan sattunut. Sade on tehnyt hyvää sokerijuurikkaan taimille, lautumille ja perunalle. Aikuiset ohrat ovat hyvässä tähkässä. Heinä kukkii kovilla mailla. "Sen kesä kuivaa, minä talvi kastelee", tulee mieleen kuin isännän sanontana.

Harjuripoika

Helsinki korvaklinikka vuonna 1958. Sairaalan takana oli Hartmanin katua vasten vanha muuri, jonka takaa liikenteen melu kuului. Ulkoilualueilta pääsi suurille kallioulouhostyömälle, jonne ei pikkupoikien tietenkään olisi saanut mennä, mutta mentiin. Sairaalan suuret laajennukset olivat alkaneet. Onko sairaala nykyinen Meilahti. Korvaklinikan edestä lähdettiin Kalervo Kallio isolla Amerikan raudalla.